



Sondevoeding in de thuissituatie

Voor kinderen



**eurocept
homecare**
verder in zorg dichtbij

Inhoudsopgave

Over Eurocept Homecare	6
Persoonlijke informatie	8
Algemeen	12
Calamiteiten die zich kunnen voordoen in de thuissituatie	28
Bronvermelding	31



Voeding is een primaire levensbehoefte. De juiste zorg omtrent voeding levert een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van leven. Eurocept Homecare staat met haar team voor hoge kwaliteit en expertise aangaande de zorg rondom medische voeding.

Dit team van diëtisten, zorgcoördinatoren en verpleegkundigen biedt deskundige ondersteuning om sondevoeding in de thuissituatie zo natuurlijk mogelijk te laten verlopen.

Deze brochure richt zich specifiek op de sondevoedingszorg voor kinderen en is tot stand gekomen vanuit een samenwerking tussen KinderThuisZorg Nederland en Eurocept Homecare. De brochure geeft u onder andere informatie over hygiënisch werken met sondevoeding, de toediening van sondevoeding en de wijze waarop u de materialen kunt gebruiken.

Alle informatie is bedoeld als aanvulling op de instructies van het ziekenhuis. Het kan voorkomen dat de instructies van het ziekenhuis afwijken van de informatie die hier gegeven wordt. In dat geval raden wij aan de instructies vanuit het ziekenhuis te volgen, aangezien deze zijn afgestemd op uw kind.

Over Eurocept Homecare

Al sinds 2001 richt Eurocept Homecare zich op ziekenhuisverplaatste zorg in de thuissituatie en maakt dit op veel therapeutische gebieden mogelijk in de Benelux. Vanuit een vakgroep benadering geven we invulling aan de samenwerking met behandelaren. Dit doen we vanuit o.a. de volgende vakgebieden: oncologie, cardiologie, longziekten, nefrologie, immunologie, infectiologie, neurologie, anaesthesiologie, dermatologie en metabole ziekten. Deze samenwerking richt zich op het beschikbaar maken en optimaliseren van ziekenhuisverplaatste zorg.

Eurocept Homecare is de leverancier voor medische voeding, voedingspompen en verpleegkundige instructie voor het opstarten van sondevoeding thuis. Een team van diëtisten, (kinder) verpleegkundigen, voedingsprofessionals en waar nodig de kinderthuiszorgorganisatie begeleiden uw kind en het gezin bij het gebruik van medische voeding, de materialen die hiervoor nodig zijn én het regelen van de financiële afwikkeling. Naast medische voeding levert Eurocept Homecare ook parenterale, zuigelingen-, kinder- en ziekte-specifieke voeding.

Vergoeding

Sondevoeding komt voor vergoeding in aanmerking. Afhankelijk van de zorgverzekeraar en de reden waarom u de sondevoeding gebruikt, wordt de sondevoeding geheel of gedeeltelijk vergoed. Eurocept Homecare regelt de financiële afhandeling direct met uw zorgverzekeraar (houdt wel rekening met een eventueel verplicht eigen risico) en regelt dat de voeding en eventuele voedingspomp en toebehoren gratis bij u thuis wordt bezorgd. De machtiging is meestal een aantal maanden geldig (een machtiging sondevoeding kan ook zonder einddatum worden afgegeven). Wij informeren u zodra deze bijna verloopt, zodat uw arts of diëtist tijdig een eventuele verlengingsaanvraag bij ons kan indienen.

Bestellen

Om ervoor te zorgen dat u niet zonder voeding komt, is het van belang dat u zelf tijdig een bestelling doet voor een nieuwe levering

medische voeding en toebehoren. Ons advies: wanneer u nog een voorraad heeft voor 5 werkdagen, plaats dan een nieuwe bestelling. Eurocept Homecare neemt contact met u op wanneer er voor een langere tijd geen bestelling is gedaan.

Bereikbaarheid

Bij vragen over bestellingen of leveringen van de sondevoeding of het gebruik van de pomp kunt u contact opnemen met onze customer service op werkdagen tussen 08.00 en 18.00 uur via **030 669 21 12** of mailen naar medischevoeding@eurocept.nl.

Bij pompstoringen en/of ontbrekende materialen, waardoor sondevoeding niet toegediend kan worden, kunt u buiten kantooruren contact opnemen met het algemene nummer van Eurocept Homecare 030 280 42 71. U wordt dan automatisch doorverbonden met de dienstdoende verpleegkundige.

Bij vragen over de toediening van sondevoeding kunt u contact opnemen met de kinderverpleegkundige van uw kinderthuiszorgorganisatie.

Voor medisch inhoudelijke vragen dient u contact op te nemen met uw diëtist of behandelend arts.

In noodgevallen dient u direct de hulpdiensten te bellen via telefoonnummer 112.

Zo borgen wij uw privacy

Wij werken volgens de AVG-richtlijnen. U kunt er dus op vertrouwen dat uw privacy gewaarborgd is. Lees voor meer informatie ons privacy statement op www.eurocept-homecare.nl

Kan onze dienstverlening beter? Wij horen het graag!

Wij doen er alles aan om de zorg thuis elke dag een beetje beter te maken. Als u, ondanks onze inspanningen, niet tevreden bent vragen wij u om ons dat te laten weten via **030 280 42 71** of www.eurocept-homecare.nl/klachtenregeling

Persoonlijke informatie

Deze brochure is een naslagwerk voor het gebruik van sondevoeding. Zowel de behandelend diëtist of arts, de verpleegkundige van Eurocept Homecare als de kinderthuiszorgorganisatie kunnen van dit naslagwerk gebruik maken van diverse invulmogelijkheden, zodat alle actuele informatie rondom de sondevoeding gebundeld en altijd na te lezen is.

Persoonlijke gegevens

Naam voorschrijver: _____

Instelling: _____

Telefoonnummer: _____

Kinderverpleegkundige: _____

Thuiszorgorganisatie: _____

Telefoonnummer: _____

Verpleegkundige van Eurocept: _____

Telefoonnummer : _____

Machtigingsperiode

Iste machtiging: _____

Verlenging : _____

Afspraken

Datum	Tijd	Diëtist/Arts

Voedingsvoorschrift

Soort voeding: _____

Hoeveelheid: _____

Toediening

Pomp: _____

- ☐ Continu ml/uur
- ☐ Portie ml/ uur
- ml/uur

Zonder pomp

Portietoediening: /p dag

ml

Opbouwschema Ja/Nee

Dag	Datum	Pompstand
1		
2		
3		
4		

Neusmaagsonde Ja/Nee

Datum ingebracht	Datum vervangen	cm	Ph-waarde

Maat Gastrostomie katheter: CH

Datum ingebracht	Datum vervangen

Merk + Maat Button: CH mm

Datum ingebracht	Datum vervangen

Wijzigingen voedingsvoorschrift

Datum: _____
Soort voeding: _____
Totaal ml per 24 uur: _____
Pompstand: _____ ml/uur

Datum: _____
Soort voeding: _____
Totaal ml per 24 uur: _____
Pompstand: _____ ml/uur

Datum: _____
Soort voeding: _____
Totaal ml per 24 uur: _____
Pompstand: _____ ml/uur

Datum: _____
Soort voeding: _____
Totaal ml per 24 uur: _____
Pompstand: _____ ml/uur

Gewicht

Datum	Gewicht

Sondevoedingsmaterialen

Mijn materialen

Pompset: _____
Connector: _____
Connector: _____
Connector: _____
Spuut: _____
Spuut: _____
Spuut: _____
Pleister: _____
Ext Set button: _____

Tip: Controleer na ontvangst van uw bestelling voor de zekerheid of u de juiste materialen heeft ontvangen.

Aantekeningen

Algemeen

Verschillende typen sondes

Het toedienen van sondevoeding gebeurt altijd via een sonde. Er zijn verschillende typen sondes, waarbij het type afhangt van de plek waar de sonde wordt geplaatst. Sondes kunnen worden geplaatst via de neus of via de buik direct in de maag.

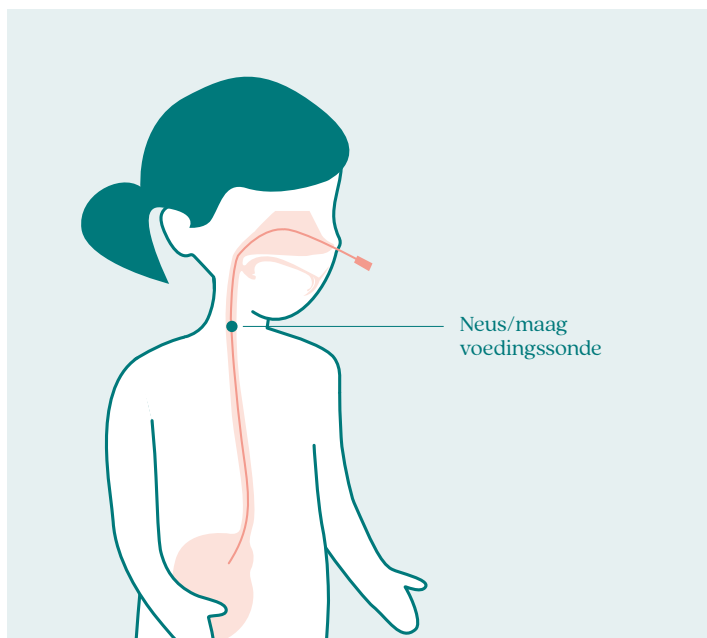
Via de neus

- neus-maagsonde
- neus-duodenum sond
(duodenum is het eerste deel van de dunne darm)

Via de buik

- PEG-sonde
- gastrostomiekatheter
- gastronomie Button

Onderstaand volgt er verdere uitleg over de verschillende soorten sondes.



De neus-maagsonde

Wat is een neus-maagsonde

Een groot aantal kinderen mag, wil of kan niet eten of drinken en heeft daarom een sonde nodig. Soms krijgen kinderen ook een sonde voor het toedienen van medicatie omdat ze deze zelf niet kunnen innemen. Een neus-maagsonde is een dun slangetje dat via één van de neusgaten door de keelholte en slokdarm naar de maag loopt.

De afbeelding laat zien hoe de luchtpijp en de slokdarm lopen. De luchtpijp loopt aan de voorkant langs de slokdarm. Achter in de keelholte is een verbinding tussen de luchtpijp en de slokdarm. Het kan zijn dat bij het inbrengen van de sonde, de sonde in de luchtpijp terecht komt. Daarom is het van groot belang dat de ligging van de sonde gecontroleerd wordt.

Het uiteinde van de sonde moet in de maag liggen. In dit uiteinde zitten kleine gaatjes. Via die gaatjes loopt de voeding in de maag. De andere kant van de sonde blijft buiten het lichaam en wordt afgesloten door een dopje. Door het dopje te openen kan voeding of medicijnen worden toegediend.

De meest gebruikte sondes zijn de polyurethaan of de siliconen sonde.

Gebruiksduur neus-maagsondes

- PVC sonde maximaal 10 dagen
- PUR sondes minimaal 6 tot maximaal 8 weken
- Silicone sondes minimaal 6 weken en maximaal 3 maanden

Inbrengen, fixeren en controleren van de neus-maagsonde

Voorbereiding

Het inbrengen van een neus-maagsonde kan voor uw kind een vervelende handeling zijn. Om dit zo veel mogelijk te beperken is het belangrijk dat u goede voorbereidingen treft. De kinderverpleegkundige zal u en uw kind begeleiden zodat deze handeling zoveel mogelijk afgestemd wordt op de behoeften van uw kind. Probeer een rustige omgeving te creëren voor het inbrengen van de sonde.

- Breng de sonde het liefst in als uw kind een lege maag heeft, de kans op spugen en aspireren is dan kleiner.
- Gebruik afwisselend het linker- en rechter neusgat om irritatie van de neusgaten en wangen tegen te gaan.
- Zorg dat alle materialen klaar staan en dat de pleisters om te fixeren geknipt zijn.

Benodigheden

- Voorgeschreven sonde (met cm aanduiding)
- Meetlint
- Glas lauwwarm water
- 10 ml spuit
- Pleisters
- Schaar
- Handdoek/tissues of slabbetje
- PH strip
- Watervaste stift
- Fopspeen of beker water met rietje

Uitvoering

U bereid samen met de kinderverpleegkundige uw kind goed voor op wat er gaat gebeuren, uw kinderverpleegkundige kan u hierin tips en handvatten geven. Hierdoor weet uw kind wat hem/haar te wachten staat. De kinderverpleegkundige zal de neus-maagsonde inbrengen bij uw kind.

- Breng bij voorkeur de sonde met 2 personen in. De een kan dan het kind op schoot nemen en troosten of afleiden. De ander kan zich bezig houden met het inbrengen van de sonde.
- Laat uw kind (als het mogelijk is) slikken met behulp van een bekertje water en een rietje (indien toegestaan) of zuigen op een fopspeen.
- Het kan zijn dat uw kind gaat braken of kokhalzen door de prikkeling achter in de keel.

pH meting

Met een pH Meting controleert u de locatie van de sonde. U trekt door middel van een 10cc spuit een aantal CC op uit de maag om de locatie van de sonde te bepalen:

- Spuit met een 10 ml spuit de sonde door met 2 ml lucht, om de sonde los te maken van de maagwand en eventueel aanwezig vocht uit de sonde te verwijderen
- Trek enkele druppeltjes maagsap op.
- Bepaal de pH: gebruik een pH-strip met in ieder geval waarden tussen 2.0 en 9.0 en stapjes van 0.5 punt. Druppel hier het maagsap op.

Beoordeel de uitslag van de pH-meting

- $\text{pH} \leq 5.5$: de sonde ligt met grote waarschijnlijkheid in de maag. Maagsappen zijn zuur. Daarom is de pH-waarde van maagsappen laag. Hoe lager de pH, hoe zuurder.
- $\text{pH} > 5.5$: start nog niet met voeden en herhaal de pH-meting na 30 tot 60 minuten.
- Blijft de $\text{pH} > 5.5$: overleg met uw kinderverpleegkundige
- Zit de sonde niet goed of twijfelt u daaraan? Geef dan geen sondevoeding of medicatie maar neem contact op met uw kinderverpleegkundige.

Beoordeel het aspect van het aspiraats met behulp van onderstaande tabel.

	Herkomst aspiraats
Maag	Helder, of troebel, half verteerde voeding met 'krullend' aspect, kleurloos, wit (melkachtig) of gebroken wit, lichtbruin, grasgroen, bloederig of donkerbruin (bloed/maagsap)
Darm	Helder geel, donkergroen of kleurloos
Luchtwegen	Dik-vloeibaar, sputum bevattend, gebroken wit
Pleuraholte (na perforatie)	Sereus lichtgeel, eventueel met bloed gemengd

Fixeren van de neus-maagsonde

- Het is belangrijk dat uw kind voldoende bewegingsvrijheden heeft en de sonde niet tegen de neuswand aandrukt in verband met drukplekken.
- Wanneer uw kind de sonde er regelmatig uittrekt, helpt het om de sonde vlak langs de neus af te plakken zodat uw kind niet met de vinger achter de sonde kan komen. Daarnaast is het raadzaam om in sommige gevallen zowel op de wang als op de neus de sonde te fixeren met een pleister.
- Geef met een watervaste stift een markeringspunt aan. Hieraan kunt u zien of de sonde verschuift.

Mogelijke fixatiepleister bij een zuigeling: Fixomull Stretch

Mogelijke fixatiepleister bij een kind: Zensitive pleister met daaroverheen de bruine pleister van leukoplast.

Wanneer de zuigeling gemakkelijk de Fixomull stretch pleister verwijderd, kan er worden overgestapt op de Zensitive pleister gecombineerd met de bruine pleister van Leukoplast. Deze combinatie zit vaak steviger op de wang waardoor de sonde minder snel verschuift.

Controle ligging neus-maagsonde voor het voeden

Voer een visuele inspectie uit bij elke handeling aan de neus-maagsonde (bijv. aanhangen nieuwe voeding, medicatie toediening etc.).

- Voer een visuele inspectie uit van het markeringspunt, de fixatie en alshet mogelijk de mond-/keelholte.
- Controleer de fixatie van de pleister. Fixeert de pleister inder daad de sonde (hangt de sonde er niet los tussen)?
- Controleer het vastgestelde markeringspunt op de sonde dat de juiste ingebrachte lengte aangeeft.
- Inspecteer als het mogelijk is de mond-/keelholte. Ligt de sonde zichtbaar in de keel en niet opgekruld?
- Bij afwijkingen is er mogelijk sprake van een dislocatie. Controleer in dat geval de positie opnieuw met behulp van een pH-meeting en beoordeel het aspiraats.
- Bij twijfel, of wanneer uw kind veel hoest en/of gebraakt heeft voert u een pH meeting uit en beoordeelt u het aspiraats. Overleg met de kinderverpleegkundige hoe u dit kunt doen.

Het verzorgen van de sonde

Een sonde zit vastgeplakt met een of meer pleister(s). Het is belangrijk dat u dagelijks controleert of de pleisters nog goed vastzitten. Als de pleisters vies zijn of los zitten moet u ze verwijderen en nieuwe opplakken. Door zweten en huidvet neemt de kleefkracht van een pleister af. Ook als ze niet vies zijn, wordt het daarom aangeraden de pleisters om de dag te vervangen. Zo voorkomt u dat de sonde losraakt. Als u de pleisters gaat vervangen is het van belang hierbij goed op te letten dat de sonde niet verschuift en zo te diep (in de dunne darm) of te ondiep (in de slokdarm) komt te liggen. Controleer ook na het baden of douchen of de sonde nog goed vastgeplakt zit.

Let bij het opnieuw vastplakken van de sonde op de volgende punten:

- Vertel uw kind wat u gaat doen;
- Zoek op tot hoe diep de sonde ingebracht moet zijn of kijk naar de markering op de sonde;
- Knip de pleisters (en de eventuele huidbescherming) op maat;
- Was uw handen;
- Verwijder voorzichtig de oude pleisters van de neus en de sonde en houd hierbij met één hand de sonde goed op zijn plaats. Let op de markering op de sonde voor de diepte;
- Plak de sonde weer vast. Let erop dat de sonde de neusvleugel niet aanraakt;
- Controleer of de sonde goed zit.

Toediening medicijnen en wat te doen ter voorkoming van een verstopte sonde

- Verdun medicijnen extra met water, niet met voeding (dit geeft eerder klontjes). Vooral de medicijnen die u zelf moet oplossen kunnen gaan klonteren en de sonde doen verstoppem. Controleer voor het geven van de medicijnen altijd of de sonde nog goed zit. Voordat u de medicijnen geeft zwenkt u de spuit nog een even heen en neer.
- Krijgt uw kind verschillende medicijnen achter elkaar dan spoelt u tussendoor steeds met 2 ml water. Meng geen verschillende medicijnen met elkaar.
- Een aantal medicijnen kan ook in drankvorm gemaakt worden. Dit maakt toedienen via de sonde een stuk makkelijker. Informeer hierover bij uw apotheek.
- Zorg ervoor dat er geen voeding/medicatie in de sonde achterblijft. Spoel voor en na het geven van medicijnen of sondevoeding de sonde altijd door met lauwwarm water.

Verstopte sonde

- Probeer bij een verstopping van de sonde met lauwwarm water door te spoelen. Lukt dit niet, neem dan contact op met uw kinderverpleegkundige. (Zie hoofdstuk; Calamiteiten die zich kunnen voordoen in de thuissituatie)
- Probeer met geduld een aantal keer de sonde met een 20 of 10 cc spuit en lauwwarm water door te spoelen. Spuit het water pulserend uit de spuit.
-

Wat moet u absoluut niet doen bij een verstopte sonde

- Gebruik geen koolzuurhoudende dranken omdat het zuur in deze dranken zorgt voor uitvlokking van de sondevoeding en hierdoor kan er juist een verstopping ontstaan.
- Gebruik geen kleinere maat spuit dan 10 ml. Met een kleinere maat zet u zoveel druk op de sonde dat deze kan scheuren.
- Gebruik geen voerdraad om de verstopping op te heffen. Hierdoor kan de sonde kapotgaan.

Verwijderen van de sonde

De sonde kan het best verwijderd worden wanneer de maag leeg is. Voordat u de sonde verwijderd, bepaalt u eerst de maaginhoud. Dit doet u door met een spuit de maaginhoud terug te trekken. Mocht uw kind zich verslikken of gaan spugen, dan heeft u in ieder geval de maag leeg gemaakt. De kans bestaat dat tijdens het verslikken voeding in de luchtpijp/longen komt.

Gebruik bij het verwijderen van de pleister zo nodig pH-neutrale olie. Trek de huid strak en verwijder voorzichtig de pleister van de huid in plaats van te trekken. Om een sonde te verwijderen, knijpt u de sonde dicht en trekt hem er dan langzaam uit. Dit om te voorkomen dat het restje voeding dat nog in de sonde kan zitten in de keel terecht komt.

De PEG- Katheter, Gastrostomie katheter of button

In sommige gevallen is er gekozen om een katheter (slangetje) via de buik naar de maag of darm te plaatsen voor het toedienen van voeding. Dit is een chirurgische ingreep genaamd Percutane Endoscopische Gastrostomie (PEG). In de buikwand wordt een kleine opening (stoma) gemaakt, waardoor een PEG-katheter rechtstreeks in de maag kan worden gebracht.

Een PEG-katheter is een eerste plaatsing die blijft zitten totdat de doorgang via de buik naar de maag goed genezen is. Na verloop van tijd wordt deze vervangen door een gastrostomiekatheter of button. Een gastrostomiekatheter is een slangetje dat uit de buik komt en een button is een 'dopje' dat dicht op de huid zit.

Algemene verzorging PEG- Katheter

Nadat de PEG-katheter is geplaatst, krijgt u van het ziekenhuis richtlijnen mee voor de verzorging hiervan. Het is belangrijk dat deze goed opgevolgd worden. Na de ingreep moet de wond dagelijks worden schoongemaakt en daarna verbonden met een droog gaasje. Het gaasje is echter niet altijd noodzakelijk. Na een week moet de PEG-katheter dagelijks één slag worden

gedraaid en/of gedompeld om te voorkomen dat deze vastgroeit. (Dit is af hankelijk van welke katheter of button geplaatst is. Zie hiervoor de richtlijnen vanuit het ziekenhuis). Dit kan alleen als de katheter in de maag ligt en kan niet als de katheter in de darm ligt. Het is belangrijk dat u de PEG-katheter iedere dag goed verzorgt en inspecteert, ook ná de eerste week. U kunt tijdens het baden of douchen de huid rond de katheter schoon maken met water. Droog de huid rondom de PEG-katheter zorgvuldig om huidirritatie te voorkomen. Leg eventueel een gaasje tussen de huid en het buitenste plaatje op de buikwand. Indien de huid er rustig en droog uit ziet, is dit niet noodzakelijk. Uw kinderverpleegkundige kan u de handeling rondom het draaien en dompelen van de PEG katheter aanleren.

Algemene verzorging van de gastrostomie katheter

Als een PEG-katheter een langere tijd heeft gezeten kan er door de arts gekozen worden voor een gastrostomiekatheter. De opening in de buik (stoma) waar de PEG-katheter doorheen liep, is dan mooi genezen. Een gastrostomiekatheter wordt in de maag op zijn plaats gehouden door een ballonnetje.

Ook bij de gastrostomiekatheter is het belangrijk deze goed te verzorgen en de huid eromheen goed schoon te houden. Het schoonhouden van de gastrostomiekatheter verloopt op dezelfde wijze als de hierboven beschreven methode bij de PEG-katheter.

Door een slechte verzorging kan de sonde gaan vastzitten of vastgroeien. Draai de katheter één keer per dag, om vastgroeien te voorkomen en controleer één keer per week de hoeveelheid vocht in het ballonnetje van de gastrostomiekatheter. Wanneer het ballonnetje langzaam minder vol raakt, kan dat leiden tot lekkage. Uiteindelijk kan de katheter eruit vallen. Wanneer dit gebeurd moet er zo snel mogelijk een nieuwe geplaatst worden, een stoma groeit namelijk snel dicht. Zorg er voor dat u altijd een reserve-gastrostomiekatheter op voorraad heeft. Wanneer u geen reservegastrostomiekatheter voorhanden heeft, kan er ook een neus-maagsonde ingebracht worden om de stoma open te houden. Het is ook mogelijk om de oude button terug te plaatsen en te fixeren met een pleister.

Een stoma kan binnen een uur dichtgroeien. Het is dus van belang om het stoma op te houden, zodat er een nieuwe sonde geplaatst kan worden.

Algemene verzorging van de button

Nadat een PEG-katheter een langere tijd heeft gezeten, kan een arts er ook voor kiezen een button te plaatsen. Hierbij is alleen een 'dopje' op de buik zichtbaar. Wanneer u gaat voeden wordt hier een apart slangetje (feeding/extensionset) op aangesloten. Op de feeding/extensionset wordt een pompset of spuit aangesloten.



De button blijft minimaal drie tot maximaal zes maanden zitten. Een feeding/extensionset mag u gedurende één tot twee weken gebruiken en kunt u na elk gebruik huishoudelijk schoonmaken. Goede verzorging van de stoma is belangrijk. Door een slechte verzorging kan de button gaan vastzitten of vastgroeien.

Aandachtspunten bij een gastrostomiekatheter of button

- Draai de button dagelijks om vastgroeien te voorkomen. Een goed passende button heeft ongeveer 3 mm bewegingsruimte in de hoogte. De totale inhoud van de ballon is 5 tot maximaal 8 ml. Uw arts schrijft voor hoeveel water er in het ballonnetje bij uw kind moet worden toegevoegd.
- Gebruik voor het toedienen van sondevoeding en voor het doorspuiten altijd een feeding/ extensionset. Zet nooit een spuit direct op de button. Verwijder de feeding/ extensionset altijd wanneer er niet gevoed wordt. In de button zit een terugslagklepje wat voorkomt dat er bij aan- en afkoppelen voeding naar buiten stroomt. Door de feeding/ extensionset landurig te laten zitten gaat deze kapot.
- Controleer de ballon iedere week (of zo vaak uw arts geadviseerd heeft). Indien er minder water in zit dan u er de laatste keer in heeft gedaan, kunt u de ballon aanvullen met de gewenste hoeveelheid water. Als u de ballon heeft moeten bijvullen, controleer dan na drie dagen opnieuw. Is de hoeveelheid water opnieuw minder geworden, dan kan dat duiden op lekkage van de ballon en moet deze worden vervangen. Neem hiervoor contact op met uw kinderverpleegkundige.

Toedienen van sondevoeding

Toediening van porties met een spuit

- Was uw handen met water en zeep.
- Droog uw handen met een schone, droge handdoek.
- Zet alle materialen die u nodig hebt voor de toediening van de sondevoeding klaar:
 - beker (lauwwarm) water,
 - spuiten: 10 ml en 50-60 ml,
 - sondevoeding,

- handdoek/ onderlegger,
- eventuele connector.
- Zorg dat de sondevoeding op kamertemperatuur is.
- Meet indien nodig de sondevoeding af in een maatbeker.
- Zorg ervoor dat uw kind in een juiste positie ligt of zit. Het liefst aan tafel of op schoot, en niet plat liggend op de rug.

Toediening via de neusmaagsonde: Voer een visuele inspectie uit bij elke handeling aan de neusmaagsonde (bijv. aanhangen nieuwe voeding, medicatietoediening etc.) (zie hoofdstuk controle neusmaagsonde).

- Spoel de sonde door met 3-10 ml water.
- Zuig de sondevoeding op met de 50-60 ml spuit.
- Sluit deze aan op de sonde en druk langzaam leeg.
- Spoel de sonde door met lauwarm water wanneer u het toedienen van de sondevoeding heeft beëindigd.
- Sluit de sonde af met een afsluitdopje en verberg de sonde zo dat uw kind er zo min mogelijk last van heeft.

Toediening van porties met een spuit - heveltechniek

Volg dezelfde stappen als omschreven voor het geven van portie met een spuit. In plaats van de voeding op te zuigen met de spuit, volgt u onderstaande stappen.

- Spoel de sonde door met 3-10 ml water.
- Sluit de 50-60 ml spuit zonder stamper aan op de sonde.
- Giet de voeding in de voedingspuit en houd de spuit omhoog (hoger dan de maag) zodat de voeding via de sonde kan inlopen. Door de spuit hoger of lager te houden, kunt u de inloopsnelheid aanpassen.
- Vul de voedingspuit aan met eventueel resterende voeding wanneer de spuit bijna leeg is.
- Zodra de voeding volledig is ingelopen, koppelt u de voedingsspuut af.
- Spoel de sonde door met lauwarm water wanneer u het toedienen van de sondevoeding heeft beëindigd.
- Sluit de sonde af met een afsluitdopje en verberg de sonde zo dat uw kind er zo min mogelijk last van heeft.

Toediening met een voedingspomp

- Was uw handen met water en zeep.
- Droog uw handen met een schone, droge handdoek.
- Zet alle materialen die u nodig hebt voor de toediening van de sondevoeding klaar:
 - beker (lauwwarm) water
 - 10 ml spuit
 - sondevoeding
 - pompset
 - pomp
 - handdoek/onderlegger
 - eventuele connector
- Zorg dat de sondevoeding op kamertemperatuur is.
- Meet indien nodig de sondevoeding af in een maatbeker.
- Zorg ervoor dat uw kind in een juiste positie ligt of zit. Het liefst aan tafel of op schoot, en niet plat liggend op de rug.

Toediening via de sonde:

Voer een visuele inspectie uit bij elke handeling aan de neusmaagsonde (bijv. aanhangen nieuwe voeding, medicatietoediening etc.) (zie hoofdstuk controle neusmaagsonde).

- Spoel de sonde door met 3-10 ml water.
- Stel de voedingspomp in op de juiste hoeveelheid voeding of de inloopsnelheid (afpraak ZH). Raadpleeg de handleiding van de pomp om het voedingssysteem gebruiksklaar te maken.
- Sluit de gevulde pompset aan op de sonde, katheter of button en zorg voor een open toedieningsweg.
- Start de toediening.
- Zodra de voeding volledig is ingelopen, koppelt u de voedingspomp af en zet u de pomp uit.
- Spoel de sonde door met lauwwarm water wanneer u het toedienen van de sondevoeding heeft beëindigd.
- Sluit de sonde af met een afsluitdopje en verberg de sonde zo dat u kind er zo min mogelijk last van heeft.

Algemene aandachtspunten bij sondevoeding

Een goede algemene hygiëne is van belang om veilig sondevoeding toe te dienen. Het daarom van belang dat u zich aan onderstaande voorschriften houdt.

Hygiëne richtlijnen

- Was uw handen met water en zeep voordat u gaat werken met de sonde/sondevoeding. Droog uw handen met een schone, droge handdoek.
- Werk op een schoon aanrecht of schone tafel.
- Let op de uiterste houdbaarheidsdatum van de (sonde)voeding. De ze treft u aan op de verpakking.
- Spoel de sonde met behulp van een spuit minimaal vier keer per dag goed door met 3-10 ml lauwwarm water.
- Gebruik spuiten om door te spoelen met water niet langer dan 72 uur.
- Gebruik elke 24 uur een nieuw pompset.
- Laat een verpakking sondevoeding nooit langer dan 24 uur aangesloten. Gooi restanten sondevoeding na 24 uur altijd weg.
- Laat zelf bereide sondevoeding - overgegoten of bereid in een zuigfles of container - nooit langer dan 8 uur aanhangen.
- Bewaar een geopende verpakking sondevoeding altijd goed afgesloten in de koelkast. Zo is deze maximaal 24 uur houdbaar.
- Bewaar alle dichte verpakkingen sondevoeding en materialen:
 - Buiten direct zonlicht,
 - Op een koele en droge plek,
 - Tussen 5° en 25° C, dus op kamertemperatuur.
- Maak regelmatig uw voedingspomp huishoudelijk schoon met een vochtige doek. Dit voorkomt onnodige storingen en verlengt de levensduur van de voedingspomp.

Temperatuur van de voeding

Zorg ervoor dat de sondevoeding bij toedienen niet te koud is. Leg deze een half uur voor toedienen klaar in een omgeving die op kamertemperatuur is. Eventueel kunt u lauw water langs de verpakking laten lopen om de sondevoeding sneller op temperatuur te krijgen. Te koude voeding is niet prettig voor de maag en kan klachten geven.

Neus- en mondverzorging

Doordat het materiaal van de neusmaag sonde stug kan worden, kan een sonde irritatie geven aan de neus, slokdarm en/of maag als het te lang blijft zitten. Let op dat de sonde vrij van de neusvleugel hangt (niet tegen de rand) omdat dit irritatie en wondjes kan geven. Maak de neus regelmatig schoon met een nat gaasje. Zo nodig geeft

u neusdruppels van fysiologisch zout. Een sonde geeft meer kans op een verstopte neus en dat kan de ademhaling belemmeren.

Vooraf voor kinderen die niet of nauwelijks zelf eten is een goede mondverzorging erg belangrijk om infecties en ontstekingen te voorkomen. Kinderen die alleen via de sonde voeding krijgen, maken niet genoeg speeksel aan. Door dit tekort aan speeksel is er een grotere kans op ontstekingen en infecties. Bij zuigelingen kan dit euvel zich uiten in spruw.

Dit zijn kleine witte vlekjes op het tandvlees, de tong of aan de binnenkant van de wang. Het ziet eruit als melk, maar u kunt het er niet af wrijven. Verzorg voor iedere voeding de mond. Dit kan door:

- Met een nat wattenstokje of nat gaasje de mond schoon te maken (bij kinderen onder de één jaar),
- Regelmatig de tanden te poetsen,
- Regelmatig de mond te spoelen met water,
- Regelmatig suikervrije kauwgum te nemen (oudere kinderen). Dit bevordert de speekselproductie.
- Smeer de lippen van uw kind goed in met een vette crème, bijvoorbeeld vaseline. Dit voorkomt dat de huid uitdroogt en gaat barsten.

Toedienen van medicatie

Overleg met de behandelend arts over het toedienen van medicatie via de sonde of katheter. Niet alle medicatie is geschikt om op te lossen of te malen en niet alle medicatie kan door een sonde of katheter worden gespoten. Indien de medicatie wordt toegediend via de sonde, gebruik dan bij voorkeur medicatie in vloeibare vorm in plaats van poedervorm. Overleg hierover met de behandelend arts en apotheker. Spuiten kunnen besteld worden bij uw apotheek. Vermeld hierbij het merk van de sonde + aansluiting zodat de apotheek passende spuiten voor de medicatie toediening kan leveren.

Veilig slapen met een sonde

De meeste kinderen bewegen in hun slaap, waardoor een sonde altijd goed en veilig bevestigd dient te worden. Om te voorkomen

dat de sonde in de nacht rond de hals gaat zitten, adviseren wij de volgende bevestiging:

- Neem een stukje pleister van ongeveer 8 cm.
- Vouw dit zo om de sonde heen dat het op de rug/buik aan de romper/pyjama kan worden bevestigd.
- Plak de sonde zo vast dat het kind niet bij de sonde kan komen met de handen en met het slapen zo min mogelijk op de sonde ligt. Houd hierbij wel rekening met voldoende bewegingsvrijheid.

Voedingspomp - Korte handleiding

Bij de verschillende voedingspompen worden korte handleidingen meegeleverd met daarop instructies voor het opstarten en afsluiten en met de meest voorkomende pompmeldingen.

Daarnaast zijn op de website van Eurocept Homecare filmpjes te vinden over het aansluiten van de FloCare en Amika pomp.

www.eurocept-homecare.nl

Calamiteiten die zich kunnen voordoen in de thuissituatie

In de thuissituatie kunnen zich verschillende problemen voordoen. De meest voorkomende problemen en complicaties vindt u hier beschreven. Doet er zich bij uw kind een probleem voor en twijfelt u wat te doen, raadpleeg dan uw kinderverpleegkundige of neem contact op met uw behandelend arts.

Mogelijke calamiteiten	Mogelijke oorzaken	Handelwijze
De sonde is verstopt	• Medicatie • Niet doorgespoeld na het toedienen van sondevoeding/ medicatie	• Probeer de sonde door te spoelen met een 10 ml spuit met lauw water. • Controleer of er geen knik in de sonde zit. • Helpt bovenstaande niet, neem dan contact op met de kinderverpleegkundige
Braken/ Misselijkheid en/of diarree	• Te snel inlopen van de voeding • Te grote hoeveelheid voeding per portie • Te koude voeding • Te zware voeding • Vertraagde maag ontlediging • Verkeerde ligging van de sonde/sonde ligt in de dunne darm • Medicatie • (gebruik van antibiotica?) • Infectie/bacteriële besmetting	• Controleer of de inloopsnelheid juist is (niet te snel) en pas die zo nodig aan. • Ga na of uw kind een te grote hoeveelheid krijgt. • Controleer of de voeding de juiste samenstelling heeft, of de houdbaarheidsdatum klopt en of de temperatuur goed is (lichaamstemperatuur). • Meet met een andere sonde af wat de diepte moet zijn en controleer dit op de sonde die er al in zit. Zo nodig trekt u de sonde iets terug. • Bewaar sondevoeding niet langer dan 24 uur in de koelkast. Een geopend pak dient binnen 24 uur gebruikt te worden. Daarna moet u het weggooien.

Vervolg Braken/ Misselijkheid en/of diarree		• Verschoon iedere 24 uur het toedieningssysteem. • Zorg dat uw handen en spullen schoon zijn bij het toedienen. • Bij het aanhouden van de klachten de sondevoeding stoppen en uw arts raadplegen.
Obstipatie (minder of geen ontlasting)/ buikpijn/misselijkheid	• Medicatie • Te weinig vocht	• Vraag na of het niet door de medicijnen kan komen. • Overleg of er meer vezels in de voeding moeten. • Stimuleer, indien mogelijk, uw kind tot meer beweging. • Eventueel kunt u laxantia door uw arts laten voorschrijven.
Drukplekken bij de neusvleugels/ roodheid/ Korstjes/ littekenweefsel		• Verwissel de sonde van neusgat bij het opnieuw inbrengen. • Gebruik andere pleisters. • Plak de sonde opnieuw af en let op dat de sonde niet te strak tegen de neusvleugel aangedrukt zit.
Er kan geen maagsap worden verkregen	• Sonde zit verkeerd en mogelijk niet in de maag	• Spuit een paar ml lucht door de sonde en probeer nogmaals maagsap op te trekken. Zorg dat uw kind op de (andere) zij gaat liggen en wacht 15-30 min. voordat u opnieuw probeert om maagsap op te trekken. • Breng de sonde 5-10% van de ingebrachte lengte verder in, of trek terug. Probeer opnieuw maagsap op te trekken. • Heeft het bovenstaande geen effect, overleg dan met de kinderverpleegkundige/ arts.

Tabel gaat verder op de volgende pagina

Sonde in de luchtpijp	Het kan zijn dat de sonde in de luchtpijp ligt. Uw kind kan dan een hoestprikkel krijgen bij het inspuiten van lucht in de sonde. Of uw kind kan tijdens of na het inbrengen van de sonde kortademig worden of grauw gaan zien. Soms is de ademhaling via de geopende sonde te horen.	Haal de sonde er in deze gevallen meteen uit en kijk of genoemde verschijnselen verminderen. Dien geen voeding of medicatie toe. De voeding komt dan namelijk in de longen en dit kan ernstige problemen geven. Bel 112 in geval van nood of overleg dan met de kinderverpleegkundige.
------------------------------	---	--

Bronvermelding

Landelijke protocollen kinderverpleegkundige zorg
www.lpkz.nl

Deze brochure is tot stand gekomen door een samenwerking tussen KinderThuisZorg Nederland en Eurocept Homecare.



**eurocept
homecare**
 verder in zorg dichtbij

Eurocept Homecare

Loodsboot 7
3991 CJ Houten

t 030 - 280 42 71

e info@eurocept-homecare.nl

w www.eurocept-homecare.nl

Meer weten over ons?
Kijk op eurocept-homecare.nl



eurocept
homecare